

nadučitelja Edv. Blenka od Sv. Benedikta. Med raznimi poročili se je tudi nasvetovalo v zadevi pospeševanja za odpravo III. plač. razreda, da se poda deputacija k g. dež. poslancu J. Roškarju. Ta gospod je priznal krivično mero v enakih razmerah, dejal, da se bo prej kot slej to popravilo, pa gotovosti časa še ni mogel povedati. Deputacija je prepričana o njegovi naklonjenosti, se mu zahvalila za vneto sodelovanje pri glasovanju s prošnjo, tudi vnaprej se za nas s poslancem Robičem potezati za realizovanje naših želj.

Posvetovalo se je o nasvetih „Lehrerbunda“ in njegovih točkah ter se sklenilo po njegovih pravilih. Tudi „Učiteljski Tovariš“ mora imeti enaka pravila, da bo vsak član imel tudi ta list.*) Ker je „Lehrerbund“ za nas Štajarce resnično mnogo pridobil in uvaža naše zadeve, ostane društvo vnaprej kot zavezin član, zaradi tega se tudi podvrže istim ukrepom, da si naroči vsak član list „Schul- u. Lehrer-Zeitung.“

Letnino za ta časnik 4 K bode pobiral društveni denarničar četrletno.

Na to se priporoča zavarovanje proti nezgodam z Dunaja. —

G. J. Killerju se izreče enoglasno zaupnica s srčno zahvalo za njegovo nevstrašeno delovanje v naš blagor; mi mu tega res ne moremo povrniti. Bog ga živi! — G. predsednik Mavrič prečita iz „Učit. Tovariša“ izvrsten članek „Učiteljeva stanovska zavest“, priporočuje ga v gorko posnemanje. — O zborovanju „Lehrerbunda“ ki sta se ga vdeležila gg. Jos. Mocher in Čuček, poroča g. Mocher v splošno zadovoljnost ter se jima izreče zahvala.

G. Rajšp M. poroča končno še o „Kmetijskih nadaljevalnih tečajih.“ Taki so bili že za dobe neumrlega Slomška z imenom „Nedeljska šola“ trajajoča od 11—12. in od 1.—2. V teh urah se je posebno gledalo na kmetijstvo in take račune. G. poročevalec pravi, s kakšno vnemo so si pridobivali sploh vsi mladeniči take nauke, da je bilo res veselje jih poučevati. Tudi sedaj bi ne škodovali mladini taki tečaji; kmetijstvo bi spet mnogo pridobilo, blaginja se vrnila, število pijančkov pa izdatno zmanjšalo. Temu poročilo se izreče polno priznanje z zahvalo.

Po raznih pogovorih, kakor n. pr. o knjižicah Schwentnerjevih za učence in potem o obravnavi šol. zamud itd., zaključil g. predsednik zborovanje. — Decembra na svidenje zopet v Št. Lenartu!

Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja je zborovalo dne 8. t. m. v Bočani pri Gornjem gradu. Udeležba nepričakovano dobra. Predsednik Burdian pozdravi navzoče člane in goste, prečita v zadnjem času došle dopise ter se z iskrenimi besedami spominja braslovškega nadučit. Jarca, ki je pred nekaj dnevi umrl. Učiteljstvo našega okraja je prepozno zvedelo to novice, zato se ni moglo udeležiti pogreba. V znak žalosti vstanejo navzočniki ter blagemu pokojniku v spomin zakličejo: „Slava njegovemu spominu!“ Namesto venca na grob smo zbrali 10 K za družbo sv. Cirila in Metoda“. Naznanjeno predavanje o risanju se je odložilo iz tehničnih vzrokov za eno prihodnjih zborovanj. Tudi poročilo o Lehrerbundovem zborovanju v Lipnici je izostalo, ker ni bil poročevalec navzoč. Predaval pa je nadučitelj Kocbek o domoznanskih črticah našega okraja. Prečital je ravnokar izdani ukaz c. kr. okr. šol. sveta glede domoznansva in krajeznanstva. Priporočal je, naj se na vsaki šoli sestavi natančen krajepis dotičnega okoliša ter se v obliki učnih slik izdela domoznanska snov. Šolske kronike so z ozirom krajeписа navadno pomanjkljive, treba je marsikateri vir še prebrskati in končno sestaviti natančen, vsem zahtevam odgovarjajoč krajepis. Napačna imena se morajo izriniti ter uadomestiti s pravilnimi. Konsekventno rabimo le prava imena in glejmo na to, da se taka udomačijo med narodom. Na raznih primerih je razjasnoval, kako potrebna je uvedba pravilnih imen. Debata, ki se je vnela po zanimivem predavanju, je bila kaj živahna. Kelc, Knaflič, Wudler, Armič, Dedič, Šijanec itd. so izražali svoja mnenja. Končno se sprejme soglasno Kelčev predlog: Pri prihodnjem zborovanju, ki se vrši v Gornjem gradu, naj referira Kocbek,

*) Vsak napreden učitelj in vsaka napredna učiteljica mora biti že eo ipso naročnik, oziroma naročnica našega lista. Uredn.

znan strokovnjak v krajeznanstvu našega okraja, o njem, v tem ko naj Šijanec praktično obravnava domoznanstvo. Kot v dodatek prejšnji temi je govoril Šijanec o šegah in navadah v našem okraju in zlasti o ženskih nošah v Solčavi za prejšnjih let. Z zanimanjem so poslušali navzočniki poročevalca ter na njegovo prošnjo obljubili, da mu hočejo vsi pomagati pri zbiranju folkloristične snovi.

Blagajnikovo poročilo kaže 52 K 20 h dohodkov in 54 K 65 h stroškov. Če bi vsi plačali svoj donesek, bi pa imeli 23 K 55 h prebitka. Nekateri so takoj poravnali svoj dolg, tako da je kasa sedaj zopet aktivna. Pregledovalca računov sta našla vse v redu, na kar se je blagajniku Wudlerju izrekla zahvala in priznanje.

V novi odbor so izvoljeni: predsednikom Ivan Kelc, iz Nove Štiffe; namestnikom Franc Kocbek iz Gornjega grada; blagajnikom Peter Wudler iz Ljubnega; tajnikom Ignacij Šijanec iz Gornjega grada; odbornikom Ivan Klemenčič iz Rečice in R. Knaflič iz Gorice.

Na predlog Kelčev se odpošlje poslancu Robiču zahvala, ker je v prilog šol 3. plač. razreda stavil predlog v dež. zboru; našima poslancema dr. Dečkotu in dr. Hraševcu pa prošnja, naj Robičev predlog krepko podpirata. (Vodstvo društva je takoj drugi dan izdelalo dotične spomenice ter jih odposlalo omenjenim poslancem.)

Zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu je nato poročal o svojem delovanju v tej korporaciji.*) Omenja ukrepe glede zdravniških izpričeval, razpravlja o obravnavi zamud in kaznovanih strank, o proračunih, o odlokih in ukazih itd. Z veseljem smo tudi sprejeli vest, da se novi formulari zapisnikov šolskih zamud v kratkem uvedejo. Po raznih vprašanjih lokalnega pomena in njih rešitvi je zborovanje dosedanj predsednik Burian zaključil ter pozival učiteljstvo, naj se še tesneje oklene društva. Osebnosti na stran — in složno na delo! Prihodnje zborovanje bo meseca sušca v Gornjem gradu ako bi prej ne bilo potrebno sklicati zborovanja.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Rihard Šeber, tiskar in založnik šolskih tiskovin v Postojni 60 K; g. R. Šeber 2 K preplačila za „Ročni zapisnik.“

Osebnosti. Na v dvorazrednico razširjeno šolo v Novi Štifi pri Gornjem gradu je imenovana provizorična učiteljica gospica Štefanija Einspieler, maturantinja iz Ljubljane. — Gdč. Ana Tomčeva, učiteljica v Trzinu na Gorenjskem, je imenovana za def. učiteljico na c. kr. rudniški šoli v Idriji. — Na zasebni ljudski šoli kranjske industrijske držbe na Jesenicah (Gorenjsko), ki so jo otvorili 4. t. m., je nastavljen učitelj Ladislav Pospischi. — Absolvirana učiteljska kandidatinja gdč. Ana Pleškotova je imenovana za začasno učiteljico v Nadanjem selu, v Mehovem pri Novem mestu pa je nastavljena za učiteljico-voditeljico otroška vrtnarica gdč. Mara Tavčarjeva. — Gdč. Alojzija Stebi je imenovana za podučiteljico v Tinjah na Koroškem. — Absolvirana učit. kandidatinja gdč. Marija Bučarjeva je provizorično nastavljena v Starem trgu pri Ornomlju. Prov. učitelj Iv. Žnidaršič v Metliki je imenovan suplentom na meščanski šoli v Krškem, na njegovo mesto pa je nastavljena gdč. Silva Fuxova. — Knezoškofjski ordinarijat v Ljubljani je imenoval namesto izstopivšega dekana Zamejca kanonika dr. Andreja Karlina za zastopnika cerkve v c. kr. mestnem šolskem svetu ter mu ob enem poveril nadzorstvo verskega pouka v ljubljanskih ljudskih šolah.

Naučni minister Hartel je nevarno obolel. Časniki poročajo, da se mu zdravje polagoma boljša.

Novega hrvaškega bana Pejačevića časte tako, da so bile na njegovega godu dan (4. t. m.) vse šole brez pouka.

Umrli je Valentin Jarc, nadučitelj v Braslovčah. R. i. p.! Za možem mož . . .

*) Kdaj neki bodo tudi drugi zastopniki učiteljstva začeli izvrševati to svojo dolžnost. Uredn.

Zgodovinski dan je 12. novembra letošnjega leta. Zakaj? Zato, ker je istega dne zborovala v Idriji podružnica „Slomškove zveze“. Sklepi, ki so jih sklenili zborujoči možje, so epohalnega pomena in preté preobraziti vse naše šolstvo. Ker je hvaležnost ena izmed najlepših čednosti, zato se zrcali tudi ta v vsem blesku v mišljenju in delovanju idrijskih podružničarjev. Izrekli smo namreč priznanje in neomajeno zapanje dr. Šusteršiču, dekanu Arkotu, učitelju Jakliču in ostalim klerikalnim poslancem, ker so z obstrukcijo v kranjskem deželnem zboru onemogočili regulacijo učiteljskih plač ter tako tudi posredno zakrivali, da ne bodo še dolgo izboljšali plač učitelstvu c. kr. rudniške šole v Idriji. Zakaj znana stvar je da bodo regulirali plače idrijskimu učitelstvu le tedaj, kadar izboljša dežela plače svojemu učitelstvu. Slomškarji so v resnici občudovanja vredni možje. (Če jih imenujemo može, se zaradi tega menda vendar ne bodo čutili užaljene.) Zato pa naj še dolgo nazdravljajo Šusteršiču in njegovim privezkom, da bodo čim dalje časa lahko v mirn in slogi stradali in služili sveti katoliški stvari!

Humorist — na povratku. Kdor je hotel kdaj brati slabe in večkrat docela ponesrečene dovtipe, ta si je lahko s pridom privoščil zlasti sobotnih številk nehumorističnega „Slovenca“. V „kotičku za liberalce“ je prodajal bivši urednik svoje izvirne neslanosti kar na klaftre, ki pa prav mnogokrat niso bile vredne niti smehe zadnjega gorskega mežnarja. S tistim dnem pa, ko je jelo iskati sodišče nekoga po Ljubljani, da bi mu dostavilo poziv, naj se pride zagovarjat in opravičevati za svoje odkrite napade in baje prav resnične uredniške besede, je izginil tudi znani „kotiček“. Pravijo, da se je potikal begun po skrivnih kotih kranjskih farovžev, prepevaje in uvaževaje besedilo popotne pesmi „Danes tukaj, jutri tam!“ Ko pa je bila nevarnost pri kraju, da bi ga za razne nesramne napade kje ne zalotila božja hčerka Pravica in ga ne položila na zatožno klop ali pa ga morda celo ne „zamehurila“, je junaško prilezel iznova na beli dan, z njim pa so istočasno prilezli v „Slovenca“ tisti stari pošvedrani in neslani dovtipi. Pa je že tako, da nekaterih ljudi tudi sreča v nesreči ne izpametuje! Menda pa ga je bilo vendar malo sram, zakaj svojo staro firmo je lično prenovil z napisom „Iz časnikarske torbe“. Po svoji stari metodi vlačil torej zopet zlasti iz posameznih številk „Slovenskega Naroda“ in kaj rad tudi iz „Učiteljskega Tovariša“ nekaj stavkov, jim odreže glavo ali pa celo odtrga noge, kakor mu ravno prija, in jih postavi kot namišljeno strašilo občudujočim svojim čitateljem. Da ima vse tem popolnejšo obliko, je treba dodati tuintam kaj lastnih oevirkov, da ima ta tako zmrevarjena in pristno klerikalna jed za prebavljanje boljši okus. — Bog varuj, da bi odgovarjali resno na taka skrpučala! Če imajo nad takim zavijanem in pačenjem resnice te vrste pismouki in časnikarski kuharji svoje posebno veselje, jim tega ne smemo kratiti. Kvečjemu jih lahko zagotovimo, da jim za take robidaste šale ne bo treba prosjačiti od Poncija do Pilata za zopetno pomiloščenje! In to je mnogo! Zato pa le pogumno naprej!

Taki so! Na Koroškem bije slovenski narod hud boj za enakopravnost slovenskega jezika. Dne 3. t. m. je razpravljala koroški deželni zbor o predlogu juridično-političnega odseka glede jezikovne ravnopravnosti, ki seveda odreka slovenskemu jeziku enakopravnost. Ta predlog je bil tudi sprejet in je zanj glasoval s konservativnimi Nemci vred knezoškof dr. Kahn, zavetnik „družbe sv. Mohorja“. Take so te glave naše cerkve.

Doneski za šolanje otrok članov „Uradniškega društva“ za šolsko leto 1903./04. Delovanje tega društva (Erster allgemeiner Beamten-Verein der österreichisch-ungarischen Monarchie in Wien) na humanitarnem polju se je tako jako povspelo, da se nam pač zdi umestno, tudi potom strokovnih listov obvestiti širše kroge o teh uspehih. Solidno in varčno gospodarjenje je društvenemu vodstvu omogočilo, da je zalagam, ustanovljenim za humanitarne šolske namene, leto za letom moglo dovoljevati znatne vsote in jih privedi do take višine, da je vsakoletni znesek obresti že sam na sebi prav znatna glavica. Koncem l. 1902. je imela zaloga za poučne namene K 578.286, druge zaloge za študije pa

K 242.000. Pred kratkim časom je sklepal upravni svet o prinosih za učne namene otrokom neimovitih društvenih članov ter je v ta namen dovolil K 37.000. Opozarjamo na nastopne podatke. Upravnemu svetu je došlo 790 prošenj za dovolitev prispevkov v učne namene; med temi je bilo 456 prošenj iz učiteljskih krogov. Izmed teh 456 prošenj jih je bilo 244 ugodno rešenih, zato se je privolilo prosilcem K 20.800. Razen tega se je pa 2 učiteljskima otrokoma dovolila podpora v skupnem znesku K 110. Omeniti nam je tudi, da dobiva 9 šolajočih se učiteljskih otrok velike ustanove v skupnem znesku letnih K 4050. Iz teh podatkov je razvidno, da „Uradniško društvo“, katerega zavarovalni pogoji prekašajo po svoje ugodnosti pogojev enakih naprav, nudi svojim članom še dobrote, kakršnih druge enake korporacije ne morejo dati. Iz navedenega je nadalje razvidno, da je pri reševanju prošenj — da bi se vsem prošujam ugodilo, bi ne zadostovala niti mnogo izdatnejša sredstva — vodilno načelo: v prvi vrsti ozirati se na one, ki so v slabejših gmotnih odnošajih. Od tod izvira, da se večji del dovoljenih prispevkov podeli učitelstvu, s katerim se v primeri z drugim uradništvom prav po mačehovsko ravna. Navedeni podatki zadostno dokazujejo, da učitelstvo le sebi koristi s tem, da se vedno trdneje oklepa „Uradniškega društva“ ter svoje, društvu še ne pristopivše tovariše opozarja na to napravo, ki bi ji zaman iskali enake.

Umestno vprašanje. Nekje so slavili štiridesetletnico delovanja zaslužnega učitelja. Občinski očetje so sklenili v izredni seji, da čim slovesnejše proslave ta praznik. Prejšnji večer so napravili učitelju na čast bakljado in podoknico. Ko so odpeli domači pevci prvo pesem, je proslavljal oče župan učitelja v dolgem vznusenem govoru, ki ga je zaključil z vzklikom: „Naš učitelj naj še dolgo živi!“ Učitelj je odgovoril z umestnim vprašanjem: „Ob čem pa?“

V Berlinu tudi primanjkuje šolskih poslopij. Zato so zgradili v severovzhodnem mestnem delu barake, ki so enake potresnim barakam v Ljubljani, in v katerih je nastanjenih več ljudskih šol. Torej tudi v ponosni Nemčiji ni vse zlato, kar se svet. Kakor pri nas prevladuje tudi tam militarizem. Za kosarne vse, za šole nič ali pa malenkosti.

Priznanje. V Petrogradu je ta mesec razstava vseh otroški svet tičočih se reči. Dnajska občina je dne 27. oktobra imela zaradi udeležbe slovesen pripravljalen shod, na katerem je bil tudi naučni minister dr. pl. Hart, ki je poudarjal posebno to le o nazornem nauku: „Der Anschauungsunterricht wächst allerdings aus der Schulorganisation selbst heraus, der aber hauptsächlich gefördert und auf diese hohe Stufe gebracht worden ist durch die Lehrer selbst, welche in unermüdlicher Weise die sinnigsten Erfindungen gemacht haben, um den Unterricht zu fördern, zu beleben und zu heben. Es liegt auch etwas von industrieller Tätigkeit darin, denn die Industrie hat sich der Erfindungen der Lehrerwelt bemächtigt und dieselben weiter verwertet. Da tritt die den Oesterreichern eigentümliche Geschicklichkeit und Findigkeit mehr hervor, als man allgemein vielleicht annehmen möchte.“ — Torej nekaj „zur Richtigstellung so mancher Meinung“. Slovensko učitelstvo je tudi samo vsestransko skrbelo in se priporočevalo za učila ter je dejanski uredilo lep šolski muzej v Ljubljani. To je bilo celo takrat, ko se pri naših teoretikih še niso jasnile razna učne stopnje. Naše učitelstvo je ustvarjeno samo iz sebe! F. F. L.

Najmanjši časopis je začel izdajati v Parizu A. Desbottin pod imenom „La Carte-Journal“. Ves časopis je tiskan z drobnimi črkami na navadni razglednici, ki ima za podobo kak dnevni prizor. Seveda so vsa poročila lakonično kratka. Najdaljše poročilo obsega devet vrst. Na ta način bo pač mogoče politiko prebaviti najbolj razvajanemu želodcu.

Listnica uredništva.

Doktor Jona. Vaša pošiljatev nas je razveselila. Kolikor smo utegnili doslej pregledati, nam ugaja, zato je upamo začeti prihodnjic z objavljajem. V ostalem: vse, kakor pišete. Bodite brez skrbi! — Eden za mnoge v Ljubljani. Prosimo, povejte nam, s kom imamo čast, potem prižgemo luč! — J. K. pri Sv. A. Naše mnenje je, da ni treba za-